

N. DE BATSELIER

Vraag nr. 254

van 19 juli 1994

van de heer J. DE MOL

[BUL. NR 18 (93-94)]

Vertaling Agenda 21 van Unced-conferentie - Beheer van vast en vloeibaar afval

Hoofdstuk eenentwintig van de Agenda 21 van de Unced-conferentie handelt over het beheer van vast en vloeibaar afval. Een concreet actiepoint binnen dit hoofdstuk is de toepassing van een aantal maatregelen om de preventie en recyclage van afvalstoffen te stimuleren. Agenda 21 formuleert hier een aantal aanbevelingen in functie van meer recyclage. Een aantal van deze aanbevelingen zijn min of meer innoverend voor het Vlaamse afvalbeleid en kunnen een bijdrage leveren aan het afvalstoffenplan. Deze suggesties zijn o.a. de aanpassing van de normen voor gerecycleerde materialen ; de inventarisatie van bestaande werkzame systemen inzake hergebruik en recyclage ; research en pilootprojecten op het vlak van kleinschalige recyclage-, waterzuiverings- en composteringsinitiatieven ; verstevigen van de marktpositie van gerecycleerd afval. Om de voorkomingsstrategie een impuls te geven is het noodzakelijk dat het PRESTI-project opnieuw wordt geactiveerd en dat een aantal preventiegerichte instrumenten vermeld in het Afvalstoffenplan zo snel mogelijk worden uitgewerkt.

1. Welke concrete maatregelen werden door de minister reeds genomen om de doelstellingen zoals vertaald in hoofdstuk 21 van Agenda 21 naar zijn beleidsterrein te vertalen ?
2. Hoe denkt de minister de normen voor gerecycleerde materialen onder meer in functie van het wegnemen van discriminatie van deze materialen ten opzichte van nieuwe materialen te kunnen aanpassen ?
3. Werden de bestaande werkzame systemen inzake hergebruik en recyclage reeds geïnventariseerd ? Zo neen, wat is de reden voor het ontbreken van deze inventarisatie ?
4. Welke research- en pilootprojecten op het vlak van kleinschalige initiatieven inzake recyclage, compostering en waterzuivering worden momenteel gesteund ? Welke piloot- en researchprojecten worden nog voorbereid ?
5. Welke initiatieven werden reeds genomen ter versteviging van de marktpositie van gerecycleerd afval ? Welke initiatieven worden nog voorbereid ?
6. Wat is de stand van zaken van het PRESTI-project ? Hoe kan dit project opnieuw worden geactiveerd ?
7. Hoever staat het met de uitwerking van de preventiegerichte instrumenten zoals vermeld in het Afvalstoffenplan ? Welke stappen moeten nog worden gezet vooraleer deze instrumenten operationeel kunnen worden ? Wanneer zullen deze instrumenten daadwerkelijk kunnen worden toegepast ?

Antwoord

[BUL. NR 18 (93-94)]

1. De OVAM is bevoegd voor het beleid inzake de preventie en het beheer van afvalstoffen. Wat betreft de recente concrete maatregelen die werden genomen wordt verwezen naar de hierna volgende antwoorden en naar het jaarverslag 1993 van de OVAM.
2. Het gewijzigde afvalstoffendecreet van 20 april 1994, beschrijft in artikel 11 de voorwaarden waaronder

afvalstoffen als secundaire grondstoffen mogen gebruikt worden, namelijk zonder gevaar voor de gezondheid van de mens en zonder nadelige gevolgen voor het milieu.

Anderzijds is door de bijzondere wet van 16 juli 1993 de federale overheid bevoegd om produktnormen uit te vaardigen. Produktnormen zijn normen die bepalen welk niveau van verontreiniging of hinder niet mag overschreden worden in de samenstelling of bij emissies van een produkt, of die specificaties bevatten over de eigenschappen, de wijze van gebruik, de beproevingsmethoden, het verpakken, enzovoort, van produkten.

Bij de beoordeling van de bruikbaarheid van gerecycleerde afvalstoffen als secundaire grondstoffen voor de aanmaak van produkten zal nagegaan worden welke eisen opgelegd worden aan de primaire grondstoffen. De technische karakteristieken van de gerecycleerde afvalstoffen dienen evenwaardig te zijn aan deze die worden gesteld aan primaire grondstoffen. Voor milieuhygiënische eigenschappen geldt dezelfde regel. Indien tot nog toe geen milieueisen gesteld worden aan bepaalde primaire grondstoffen en deze wel voor secundaire grondstoffen noodzakelijk worden geacht, zal nagegaan worden of de primaire grondstoffen geen gevaren kunnen inhouden. Als er evenwel bij gebruik van primaire grondstof enig gevaar voor de volksgezondheid of nadelige gevolgen voor het milieu kunnen optreden dan zal er tussen de federale en de gewestelijke overheid overleg gebeuren opdat identieke voorwaarden worden opgelegd. Volgens deze procedure wordt gepoogd elke niet gefungeerde discriminatie tussen gerecycleerde afvalstoffen en primaire produkten te voorkomen.

Via verplichte opname van gerecycleerde materialen in bestekken kan eveneens reeds in belangrijke mate mogelijke discriminatie ten aanzien van nieuwe materialen worden weggenomen. De organische recyclageprodukten (waaronder GFT- en groencompost) kunnen als voorbeeld genomen worden. Door de Vlaamse minister van Openbare Werken werd, in uitvoering van het afvalstoffenplan 1991-1995, beslist dat voor beplantings- en bezaaiingswerken enkel nog organische recyclageprodukten als bodem- en grondverbeteraar mogen worden aangewend bij overheidsopdrachten. Telkens nieuwe organische recyclageprodukten op de markt komen, wordt dit in een werkgroep van de OVAM en het bestuur overheidsopdrachten van de Vlaamse Gemeenschap besproken en wordt een technisch advies voorbereid. Via het dienstorder nr. 225/931011 van de Vlaamse minister van Openbare Werken werd de opname van GFT- en groencompost aan de betrokken diensten aanbevolen en via de OVAM aan de gemeenten en intercommunales overgemaakt. Ook onder meer het gebruik van kringlooppapier werd via een omzendbrief van de Vlaamse minister van Leefmilieu aan de administraties aanbevolen.

3. De bestaande werkzame systemen inzake hergebruik en recyclage werden geïnventariseerd voor wat de prioritaire afgewerkte en lopende projecten van de OVAM betreft. Een aantal OVAM-rapporten zijn beschikbaar : onder andere voor papier en karton, galvanoslib, GFT- en groenafval, KGA, autobanden, witgoed, autowrakken, bouw- en sloofafval en voor een aantal sectoren in het kader van het RAPIDO-project. Verder houdt OVAM via het TWICA (Technisch Wetenschappelijk Informatiecentrum voor Afvalstoffen) alle relevante publikaties ter beschikking.

4. De initiatieven inzake compostering van GFT- en groenafval worden reeds op optimale schaalgrootte gerealiseerd. Een research-project voor compostering van organisch bedrijfsafval is in voorbereiding. In samenwerking met het VITO uit Mol wordt elk jaar een researchprogramma opgesteld en uitgevoerd. Een gedetailleerde lijst kan ter beschikking worden gesteld.

Wat betreft de recyclage van slib is enkel een researchproject lopende voor de fermentatie van slachterijafvalwaterslib, in samenwerking met de universiteit van Utrecht (NL). Het project zal in december 1994 worden afgerond.

Wat betreft het verlenen van steun aan pilootprojecten op het vlak van kleinschalige initiatieven worden ingespeeld op de opportuniteiten die zich aanbieden.

Als voorbeelden kunnen onder andere worden genoemd : kringloopcentra, herbruikbaar auto-onderdelen en de n.v. Boomplaten. Kleinschalige initiatieven waarvoor een dossier bij de Vlaamse regering zal worden ingeleid zijn : selectieve autodemonterage, reststoffenbeurs en valorisatie van rubberafval, na het bekomen van de nodige adviezen inzake begroting-ambtenarenzaken-tewerkstelling.

5. De versteviging van de marktpositie van gerecycleerd afval wordt voor de OVAM reeds enkele jaren een prioritair aandachtsveld voor onderzoek en het voorbereiden van maatregelen. Er dient hierbij echter rekening

gehouden te worden met de lage grondstof- en energieprijzen, wat de afzet van gerecycleerde materialen bemoeilijkt.

Voor compost afkomstig van GFT- en groenafval werd door de OVAM de afzetorganisatie VLACO vzw opgericht, die acties onderneemt ter ondersteuning van de afzet op basis van het IKB-principe (integrale ketenbewaking). Meer informatie hierover is terug te vinden in het activiteitenverslag van VLACO. Voor onder andere papier en karton, bouw- en sloopafval zijn uitvoeringsplannen met, zonodig, concrete acties ten aanzien van de afzet in voorbereiding.

6. Het PRESTI-programma voorziet in de financiële steun aan bedrijfsorganisaties die binnen hun sector preventieve milieuzorg op gang brengen via het aanreiken van technologisch en organisatorisch advies én handleidingen aan bedrijven. Ze dienen zich daarbij te steunen op een sectoriële studie die de knelpunten en de mogelijkheden in beeld brengen. De Vlaamse regering heeft op 20 juli jongstleden haar principiële goedkeuring gehecht aan het ontwerp-besluit tot instelling en organisatie van een preventiestimulerend programma. Het ontwerp-besluit is momenteel voor advies naar de Raad van State.

7. In het uitvoeringsprogramma van het afvalstoffenplan 1991-1995 staan enkele preventiegerichte instrumenten vermeld. De stand van zaken :

*afvalstoffenboekhouding : In het gewijzigde afvalstoffendecreet van 20 juli 1994 spreekt men van een "afvalstoffenregister". Een ontwerp-besluit wordt momenteel voorbereid. Het is de bedoeling om begin 1995 de afvalstoffenregistratieplicht in te voeren.

*milieuzorgsystemen : De EG-verordening betreffende het Communautaire Milieumanagement- en Auditsysteem (EMAS-verordening 1836/93) is op dat punt bepalend. Het Vlaamse Gewest stemt haar beleid ten aanzien van milieuzorgsystemen in de industrie af op wat de verordening voorschrijft.

*PRESTI : Zie antwoord op voorgaand punt.

*Het RAPIDO-project heeft geleid tot een modelaanpak voor sectoriële studies. Deze aanpak wordt verder verfijnd én toegepast voor de belangrijkste industriële sectoren in het DSS-project. Bedrijfsorganisaties die in hun sector milieuzorg willen promoten en een beroep doen op PRESTI-steun, moeten zich baseren op dergelijke studies.

N. DE BATSELIER

Vraag nr. 256

van 19 juli 1994

van de heer J. DE MOL

[BUL. NR 18 (93-94)]

Vertaling Agenda 21 van Unced-conferentie - Beleidsinstrumentarium inzake afvalbeheer

Hoofdstuk eenentwintig van de Agenda 21 van de Unced-conferentie handelt over het beheer van vast en vloeibaar afval. Een concreet actiepoint binnen dit hoofdstuk is de uitbreiding en evaluatie van het beleidsinstrumentarium inzake afvalbeheer. Agenda 21 legt de nadruk op een aantal instrumenten : life cycle-analyses en -evaluaties ; management via milieuzorgsystemen en beïnvloeding van het aankoopgedrag door sensibilisering. Hierbij kan tevens de veralgemeende toepassing van de milieuboekhouding vermeld worden.

Het is de taak van de Vlaamse regering om deze instrumenten op middellange termijn systematisch toe te passen. Met de voorbereiding hiervan kan nu al gestart worden.

1. Wordt de toepassing van de door Agenda 21 genoemde instrumenten (life cycle analyses en -evaluaties, management via milieuzorgsystemen en beïnvloeding van het aankoopgedrag via sensibilisering) reeds voorbereid ? Op welke manier wordt de toepassing van deze instrumenten uitgewerkt ?
2. In welke mate wordt de voor milieuzorgsystemen aangewezen milieuboekhouding reeds toegepast ? Op welke manier kan deze boekhouding veralgemeend worden toegepast ?

Antwoord
[BUL. NR 18 (93-94)]

1. De toepassing van de drie genoemde instrumenten wordt elk op de vereiste manier voorbereid en/of uitgewerkt.

a. Levenscyclusanalyse : De levenscyclusanalyse laat toe de zogenaamde "milieuprestaties" van een produkt of stof te bekijken gedurende het hele bestaan ervan. Concreet wordt nagegaan welke de invloeden zijn op het milieu (water, lucht, bodem, grondstoffenverbruik, geluid, geur, ...) die voortgebracht worden door de grondstofwinning, de produktie, het transport, het gebruik en uiteindelijk de verwerking van het afval. Het is duidelijk dat een dergelijke analyse uiterst belangrijke conclusies kan opleveren die de uitgangspunten vormen voor een produktgericht milieubeleid.

De produktnormering is een federale bevoegdheid. De gewestelijke overheden worden wel betrokken bij het tot stand komen van deze federale regelingen. Wil men groeien naar een volwaardig ketenbeheer dan zal het afvalbeheer, dat een gewestelijke bevoegdheid is, een "vertakking" moeten hebben welke als "produktbeleid" kan gecatalogiseerd worden. Binnen de OVAM wordt momenteel reeds van nabij gevolgd welke mogelijkheden de analysemethode biedt, welke conclusies de toepassing her en der oplevert en welke van die conclusies bepalend moeten zijn voor beleidsmaatregelen die de preventie en hergebruik van afval bevorderen. Een concrete toepassing is de opdracht die gegeven werd aan de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) te Mol, om op basis van een levenscyclusanalyse de milieuprestaties van enkele verpakkingsmaterialen (PVC, PET, glas) voor drank te vergelijken.

b. Management via milieuzorgsystemen

In het afvalstoffenplan 1991-1995, waarin de nadruk sterk wordt gelegd op de preventie van afval, wordt de invoering van milieuzorgsystemen als belangrijk instrument naar voor geschoven. De OVAM participeerde in enkele projecten (PROSA, RAPIDO) die duidelijkheid moesten brengen over de manier waarop in bedrijven (met speciale aandacht voor de KMO's) op een systematische manier aan preventieve milieuzorg kan worden gedaan. De conclusies uit deze onderzoeken dienen als basis voor het PRESTI-programma. Dit programma, waarvan het voorstel op 20 juli 1994 principieel werd goedgekeurd door de Vlaamse regering, zal bedrijfstakorganisaties financieel steunen bij het uitwerken van begeleidingspakketten en directe advisering voor de bedrijven uit hun sector om preventieve milieuzorg ingevoerd te krijgen. Ook zullen hierdoor de KMO's begeleid kunnen worden bij de deelname aan het Communautair Milieubeheer- en Milieuauditsysteem dat vastgelegd werd in de EG-verordening 1836/93 van 29 juni 1993. De uitvoering van de bepalingen van deze deelnemende bedrijven, wordt momenteel voorbereid in gezamenlijk overleg tussen de drie gewesten en de federale overheid.

Naast de doelgroep "industriële bedrijven", voor wie de verordening van toepassing is, werd eveneens de doelgroep "kantoren" aangespoord tot het systematisch milieubeheer via de publikatie van het Handboek Milieuzorg op Kantoor. Momenteel wordt bekeken hoe deze groep op een nog directere manier kan begeleid worden bij het uitwerken van milieuzorgsystemen.

c. Beïnvloeding van het aankoopgedrag door sensibilisering.

Binnen het afvalbeheer neemt de sturing van het aankoopgedrag door consumenten en aankoopverantwoordelijken binnen bedrijven een belangrijke plaats in. Binnen de OVAM wordt permanent gewerkt aan sensibilisering door een team van medewerkers. Het is duidelijk dat bij een toenemende aandacht voor een produktgericht milieubeleid

tevens een bijhorende sensibiliseringscampagne moet worden uitgewerkt. Vooraleer we echter deze doelgroepen trachten te overtuigen om de juiste aankoopbeslissingen te nemen, moet er onweerlegbare uitspraken kunnen worden gedaan over de inhoud van dergelijke beslissingen. Het produktbeleid terzake is momenteel echter onvoldoende uitgewerkt om reeds een sensibiliseringscampagne te starten.

2. Een globale milieuboekhouding is nog niet voorgeschreven door de Vlaamse milieuwetgeving. De afvalstoffenboekhouding is een onderdeel van een milieuboekhouding en zal op korte termijn opgelegd worden aan producenten van bedrijfsafvalstoffen. Het gewijzigde afvalstoffendecreet van 20 april 1994 voert immers de verplichting in voor deze producenten om een afvalstoffenregister te houden. De uitvoeringsbesluiten terzake worden momenteel voorbereid. Verwacht wordt dat deze begin volgend jaar van kracht zullen worden.

Op termijn kan de afvalstoffenregistratie eventueel aangevuld worden met het opmaken en bijhouden van water- en energiebalansen, en van gegevens over stofstromen, inclusief emissies. Op die manier kan inderdaad gewerkt worden naar een globale milieuboekhouding. De emissiejaarverslaggeving werd reeds geregeld door VLAREM II, evenals de meet- en registratieverplichtingen voor lozingen en emissies. Voorstellen die deze verschillende registratieverplichtingen tot een coherenter geheel samenbrengen, zijn opgenomen in het voorontwerp van decreet betreffende de bedrijfsinterne milieuzorg. Het voorontwerp wordt momenteel uitgewerkt.